

Jak družstevní záložny vnímají bankovní dohled ČNB

Družstevní záložny nepředstavují pro banky příliš silné konkurenty. I když zájem veřejnosti o jejich služby roste, stále se pohybují na periferii obliby kritické masy klientů. Přesto je o nich často slyšet, nejčastěji v souvislosti s lapáliemi s Českou národní bankou, která čas od času některé záložně odejme bankovní licenci a tím pádem ukončí i její činnost.

JOSEF JANDA

V některých médiích se lze dočíst, že Česká národní banka pořádá na družstevní záložny doslova hon s cílem vymýtít je z tuzemského bankovního trhu. Jen během letošního roku skončilo Metropolitní spořitelní družstvo a podobný osud zřejmě čeká i WPB Capital, která si ještě před několika lety brousila zuby na bankovní transformaci. Abychom se dopátrali názorů zaangażovaných protagonistů, položili jsme představitelům několika družstevních záložen níže uvedené otázky.

1) Jak vnímáte současnou politiku České národní banky vůči družstevním záložnám?

2) Myslíte si, že ČNB chce družstevní záložny vymýtít z trhu?

3) Nepodniká v současné době vůči vám ČNB nějaké nestandardní kroky? Například mimořádné reportování výkazů apod., které předtím nedělala?

4) Pociťujete nějak zásahy centrální banky do družstevních záložen na vaše podnikání? Snížení počtu klientů, vkladů, úvěrů apod.?

Ing. Pavel Ráliš,
obchodní ředitel a místopředseda
představenstva Artesa, spořitelní družstvo

1) Nepřísluší nám hodnotit kroky ČNB vůči jiným záložnám. Připomínky k připravované novele zákona o spořitelních družstvech zastřešuje a komunikuje Asociace družstevních záložen.

2) Věříme, že cílem ČNB je posílení stability sektoru družstevních záložen a fungování záložnů ku prospěchu všech jejich členů. Naším cílem je konverze na banku.

3) Ne, vykonávání dohledu ze strany ČNB vůči naší záložně probíhá ve standardním režimu.

4) Ne, počet našich klientů nadále pozvolna roste. Objemy vkladů i poskytnutých úvěrů odpovídají našemu obchodnímu plánu.

Mgr. Ing. Petr Pištěk,
člen představenstva a obchodní ředitel
AKCENTA, spořitelni a úvěrní družstvo

1) Nechceme komentovat politiku ČNB vůči sektoru družstevních záložnů. Z celkového pohledu se nicméně zdá, že se ČNB rozhodla provést kroky vedoucí k fundamentálním změnám v tomto sektoru. Naše družstevní záložna podporuje konstruktivní, například legislativní úpravy, které povedou ke koncepčnímu řešení otázek spojených se sektorem družstevních záložnů a jeho dalším fungováním.

2) ČNB deklarovala, že družstevní záložny mají místo na českém finančním trhu, nejspíše však v podobě lokálních finančních institucí.

3) ČNB nad naší družstevní záložnou vykonává zcela standardní dohled dle platné legislativy, který je poměrně detailní. ČNB si může, v rámci svého dohledu, kdykoliv vyžádat podkladové materiály či reporty. Nepokládáme to za něco výjimečného.

4) Naše družstevní záložna nabízí zcela standardně své finanční produkty. Vámi zmiňované zásahy centrální banky v tomto směru nepociťujeme. Naše produkty jsou pro členy záložny atraktivní, o čemž svědčí i nárůst našich klientů-členů o 11 procent od začátku tohoto roku.

Ing. Vladimír Hořejší, MBA,
předseda představenstva, Záložna
CREDITAS, spořitelní družstvo

1) Chápeme kroky ČNB směřující k přísnější regulaci segmentu záložnů, které mají oporu v reálných okolnostech podnikání některých záložnů. Vedle přísnější regulace a případné systémové změny legislativy máme za to, že jedinou možnou strategií pro odpovědně podnikající záložny je transformace na malé banky. V příštích letech by se debata měla vyvinout od otázky záložnů k otázce role malých a středních finančních institucí na českém trhu. Máme za to, že tento segment by měl mít budoucnost, protože velké banky nevykryjí určitý prostor na trhu, o který mají občané zájem.

2) Domníváme se, že současná podoba segmentu družstevních záložnů je neudržitelná. Důvodem je fakt, že došlo k rozporu mezi cílem existence družstevních záložnů jako menších samosprávných finančních institucí doplňujících bankovní sektor a regulací záložnů, která má charakter regulace bank.

3) Ne, ale vnímáme zvýšený zájem ČNB o dění v záložně, ale je to pochopitelné vzhledem k situaci v sektoru a našim krokům, které by měly vést k přechodu na banku.

4) Ne. Současná veřejná debata o regulaci záložnů zatím nemá na chování našich klientů pozorovatelný vliv.

Ing. Petr Illetško, MBA, předseda
představenstva, ANO spořitelní družstvo

1) Myslím si, že segment družstevních záložnů je dostatečně regulován zákonem o spořitelních a úvěrních družstvech a navazujícími prováděcími předpisy ČNB. Dohled ČNB se zaměřuje nejen na dodržování stanovených pravidel a vyvozování důsledků z jejich porušení, ale také na kvalitu řídicího a kontrolního systému a na výši ukazatele kapitálové přiměřenosti a kapitálové potřeby. Segment jako takový je díky legislativě a zpřísněnému dohledu ČNB dostatečně regulován a svou stabilitou srovnatelný s bankovním sektorem. Neexistuje tudíž žádný důvod družstevní záložny znevýhodňovat oproti bankám.

Důvěryhodnost a stabilitu však nelze zajistit pouze legislativou. Velkou roli vidím v samoregulační úloze Asociace družstevních záložnů, dále pak hlavně v důsledném řízení rizik a nastavených interních kontrolních mechanismech jednotlivých subjektů na trhu. Nicméně s návrhem zákona, který byl připraven minulý rok Ministerstvem financí a předpokládal omezení výše bilanční sumy na částku 5 miliard korun, zvýšení příspěvku do FPV a další zpřísnující regulativní opatření, koncepčně souhlasíme. Některé nové návrhy, které do jeho znění byly doplněny v letošním roce, jsou však dle našeho názoru kontraproduktivní, nepřinesou zvýšení důvěryhodnosti a stability a v některých případech si i vzájemně logicky odporují.

2) Myslím si, že snahou ČNB by měla být a je stabilizace tohoto sektoru a vyčištění od těch, kteří nejsou ochotni fungovat podle od letošního roku sjednocené evropské regulace finančního trhu. Jsem přesvědčen, že na finančním trhu je dostatečný prostor pro činnost družstevních záložen a malých bank a naopak si myslím, že tento segment finančního trhu je v ČR v deficitu, což vytváří dle mého nežádoucí a poměrně velký prostor pro neregulované subjekty, které poskytují obyvatelstvu i podnikatelům finanční zdroje, mnohdy ne za zcela regulérních podmínek.

Pokud ale mluvíme o segmentu jako takovém, je jednoznačně nutné zabývat se posílením renomé celého oboru, zajištěním jeho důvěryhodnosti, stability a bezpečnosti. Z mého pohledu jsou zde tři určující podmínky – samoregulační organizace, přísný a spravedlivý regulátor a zdravě fungující trh. Ale jak jsem již řekl, k řízení kvality a bezpečnosti nestačí pouze legislativa a kontrolní „ex post“ mechanismy regulátora. Velmi podstatný je samotný trh, jeho snaha o zlepšení a samoregulační dohled. Tedy jinými slovy důsledné řízení rizik a nastavení interních řídicích a kontrolních mechanismů jednotlivých subjektů na trhu, standardizování procesů, zavádění systémů vnitřních norem, compliance.

Proto si myslím, že je nezbytné, aby samy družstevní záložny intenzivněji kooperovaly v kultivaci sektoru nejen z pohledu definování kvality, profesionality a obezřetnosti, ale také v kodifikaci etických postupů, s čímž souvisí i participace na tvorbě a zavádění legislativních opatření ovlivňujících podnikání v tomto segmentu.

Nicméně jsem přesvědčen, že družstevní záložna, chcete-li kampelička, stejně tak jako menší nebo malá banka, aby byla zisková a konkurenceschopná, se musí na trhu chovat rizikověji, než velké nadnárodní banky, které mají mnohem větší přístup k levným finančním zdrojům. To je v podnikání na finančním trhu všude ve světě zcela běžné, protože jen tak se podnikající subjekt může prosadit proti tvrdé konkurenci. Na druhou stranu ale nikde nebylo a není řečeno, že tyto zdánlivě rizikovější úvěry jsou záložnami mnohem lépe a důkladněji zajišťovány.

3) Vůči našemu družstvu jsme nic takového nepocítili. Kontrolní pravomoc ČNB zahrnuje široké spektrum činností, které jsou vymezeny v § 44 odst. 2 zákona o ČNB. S ohledem na poměrně široký záběr daný zákonem ČNB v oblasti dohledu nad subjekty působícími na finančním trhu vykonává ČNB v rámci této její zákonné pravomoci a v souladu s ní vůči naší družstevní záložně celé spektrum kontrolních a dohlížecích činností, ať již průběžné kontroly dodržování podmínek udělených v povolení k činnosti nebo kontroly dodržování zákonů a podzákonných předpisů upravujících oblast podnikání družstevních záložen (s důrazem na dodržování pravidel obezřetného podnikání).

Vede správné řízení za účelem udělení souhlasů dle zákona o spořitelních a úvěrních družstvech (např. jmenování řídicích osob, nabytí kvalifikované účasti apod.), přičemž jen v loňském roce šlo o několik takových řízení.

Zcela standardně vyžaduje po záložně poskytování informací k jednotlivým oblastem předmětu činnosti záložny např. v případě zavádění nových produktů, nebo nových postupů (outsourcing) v návaznosti na jejich notifikaci ČNB, včetně prezentace ze strany představenstva družstevní záložny zaměstnancům ČNB odpovídajícím z výkonu dohledu.

4) Nepocítili, naši klienti vědí, že poskytujeme kvalitní a profesionální finanční služby založené na principu spolupráce a pospolitosti. Vytváříme podmínky pro společný růst prostřednictvím transparentních služeb, vzájemné úcty, odpovědnosti a důvěry a budujeme s nimi dlouhodobé a kvalitní vztahy.

Princip družstevnictví vnímáme jako dodržování povinností a využívání práv stanovených stanovami družstva na straně členů i na straně družstva. Uhrazením členského vkladu se člen družstva stává jeho spolujednatel. Proto naši snahou je zapojit naše členy do činnosti družstva.

Myšlenka finančního družstevnictví není přežitkem a obezřetně vedená organizace s týmem odpovědných, pracovitých, přátelských a charakterních lidí zvládne svým přístupem udělat z pouhého poskytování finančních služeb skutečné a trvající partnerství. ●

Ing. Pavel Ráliš,
obchodní ředitel
a místopředseda
představenstva
Artesa, spořitelní
družstvo

Mgr. Ing.
Petr Pištěk,
člen představenstva
a obchodní ředitel
AKCENTA, spořitelní
a úvěrní družstvo

Ing. Vladimír
Hořejší, MBA,
předseda
představenstva,
Záložna CREDITAS,
spořitelní družstvo

Ing. Petr
Illetško, MBA,
předseda
představenstva,
ANO spořitelní
družstvo